

In vogelvlucht over ...

de resultaten van de CLB-
bevraging van mei-juni 2006

omtrent

‘Bijzondere initiatieven, projecten
of samenwerkingsverbanden bij
de aanpak van overgewicht en
obesitas

Ann Devriendt

Referatendag VVVJ 15 december
2006

1. Situering van de bevraging

2. Respons van de CLB

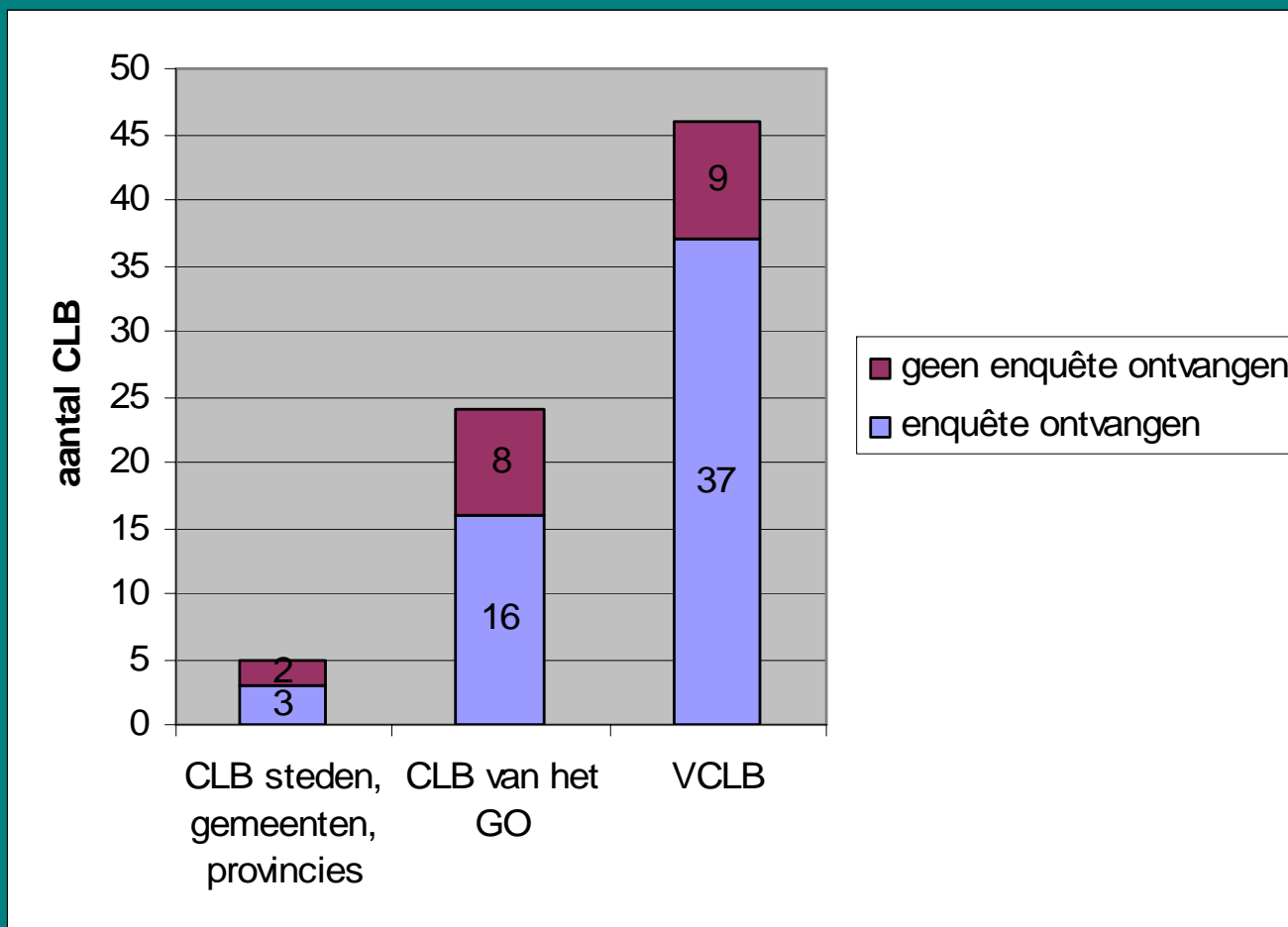
3. De beschreven initiatieven:

- ✓ Enkele grote lijnen
- ✓ ... en enkele illustraties
- ✓ Wijsheid uit de praktijk!

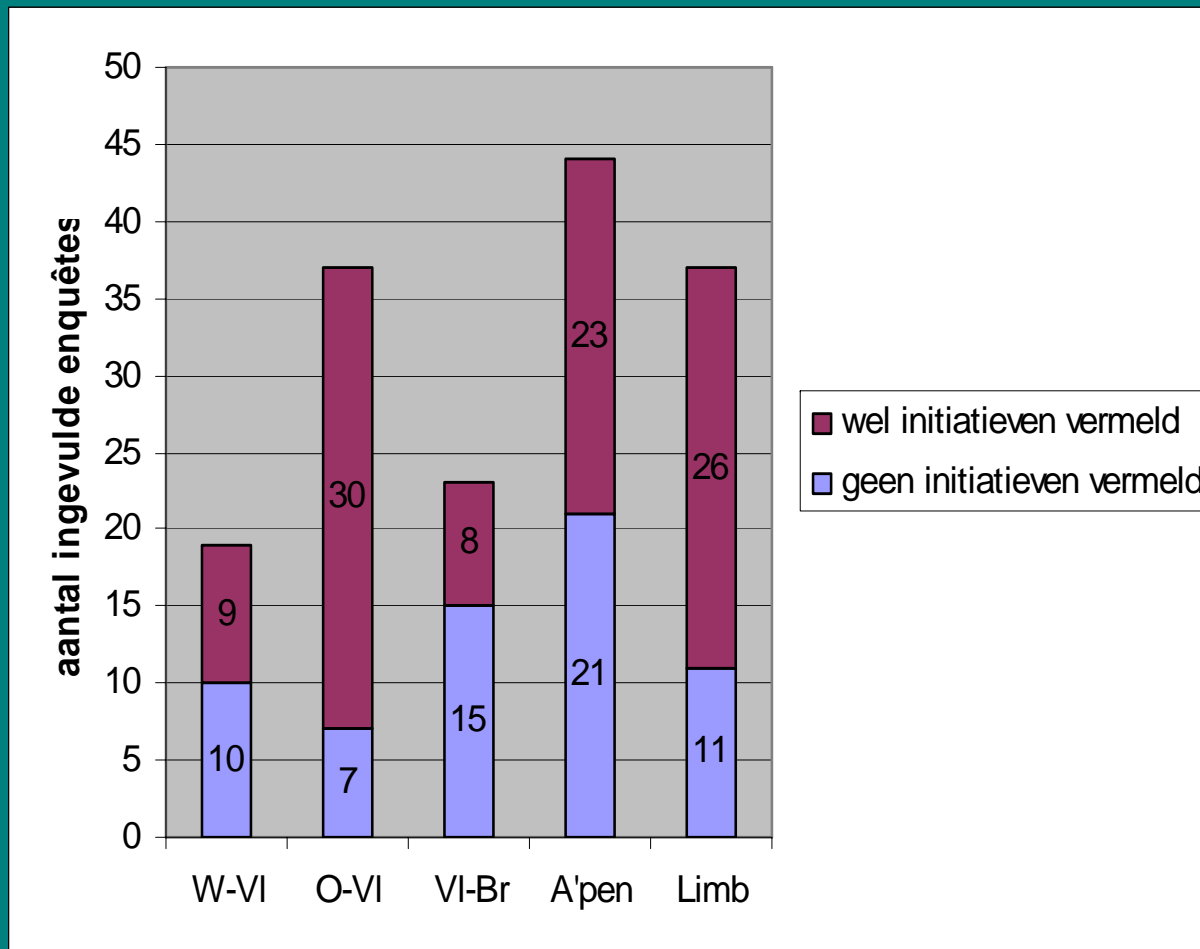
Situering van de enquête

- Hulpmiddel in ontwikkeling standaard gewicht
- Laat toe de lopende (en afgelopen) initiatieven te inventariseren én te exploreren met hun mogelijkheden en beperkingen
- Enquête verstuurd naar alle CLB: indien initiatief
  - > ruwe schets op papier
  - > nadere info telefonisch via contactpersoon

Respons vanuit 56 op de 75 CLB en gespreid over de 3 netten!

Totale respons: 160 formulieren

160 formulieren ingevuld door:

- verpleegkundige: 81
- arts: 75
- ppc: 2
- maatschappelijke: 1
- ?: 1

Rol die CLB zelf opnemen:

- Netwerker (1)
- Screener
- Motivator van individuen
- Verwijzer
- Ondersteuner van initiatieven
- (mede-)uitvoerder van gezondheidsbevorderende projecten
- Begeleiding bij OG/OB (in groep: 3; indiv.: 3)
- Participant in onderzoek omtrent overgewicht

Initiatieven te situeren in de

- primaire preventie
- secundaire preventie
(raakvlakken met de curatie)

Individuele leerling:

-> **leerlingenvragenlijsten** omtrent voedings-, beweeggewoontes en welbevinden

Schoolcontext:

- > tutti frutti
- > gezond drankenbeleid op school
- > **schoolgezondheidsbeleid**
- > lespakketten

Gezinscontext:

- > **moedergroepen**

Systematische bevraging II.

- Schriftelijke bevraging van de leerlingen van 5e Ij, 1e SO, 3e SO omtrent eet- en beweeggewoontes en welbevinden
- Faciliteert het systematisch bespreken tijdens het consult

schoolgezondheidsbeleid

- Vaststellen van 'vertrekpunt'
- Anonieme bevraging van betrokkenen naar behoeften en attitudes
- Opstellen van een prioriteitenlijst
- Ontwikkelen van een actieplan
- Stapsgewijze uitvoeren (maaltijden, drank, fruit, traktaties, modelrol lkn, fit-o-meter, lespakketten, ...)
- Evalueren en evolueren ...

moedergroepen

- In scholen met ruime populatie migranten
- Moederpraatgroepen tijdens de schooltijd o.l.v. ZOCO en CLB-teamlid
- Met of zonder tolken
- Uitnodiging via Ik, II, ev. ICMW
- 1 namiddag = 1 thema (bv. gezonde voeding)

(Lokeren, Antwerpen, Deurne)

Detectie en doorverwijzen als nazorg:

- > gericht **screenen naar OG/OB** tijdens consulten en nazorg (draaiboek)
- > **inventariseren** en updaten van (lokale) mogelijkheden van doorverwijzing
- > **netwerking**
- > doorverwijzing naar **oudertraining**

Begeleiding:

- > Individuele of groeps**begeleiding van jongeren met OG/OB** (+/- ouders)

draaiboeken

- Protocollen o.a. voor het screenen en de wijze van nazorg
- PS: protocollen die systematisch een 2e gesprek met II en/of ouder planden bij OG/OB dienden meestal te worden teruggeschroefd o.w.v. tijdsgebrek
- Knelpunt is niet de detectie, wel wat (systematisch?!) daarna dat effectief is én in de totnutoe beschikbare CLB-tijd kan

Inventariseren mogelijkheden

- van begeleiding, gezondheidsvakanties, sportfaciliteiten, tegemoetkomingen, ...
- + updaten
- Ondersteunt groepsinfomomenten én individuele advisering

netwerking

- Lokaal netwerk: afspraken wie kan wat doen bij de aanpak van OG/OB

oudertraining

- Extern programma o.l.v. diëtiste en psycholoog voor ouders van kinderen tot 13 jaar met OG/OB
- Opvoeding/voeding

Begeleiding In: in groep of individueel

- M.m.v. CLB:
  - >MPI begeleiding
  - >CLB: selectie/motivatie/attestwijziging
- Door CLB maar afgelopen:
  - > 3 o.w.v. tijdsgebrek
  - > 1 voor basisonderwijs, voorlopig opgeschort: wens tot betrekken van ouders en multidiscipl.
- Lopende CLB-initiatieven

Lopende CLB-begeleidingsinitiat.

-> 3 initiatieven voor groepsbegeleiding:

1. 3e lj: multidisc. (+stag. b.+ gepens.) Aalst
2. eindklas BO T1: verpl. (+ lk) St. Niklaas
3. 1e BSO/TSO: multidisc. (+stag. d.) Turnhout

-> 3 initiatieven individuele begeleiding:

1. SO: arts Oudenaarde
2. jongens TSO/BSO: verpl. +lk LO Gent
3. alle leeftijden (Iln +/-O.): multidisciplinair
Roeselare

Gezondheidsprogramma voor jongens van 12-16j met OG/OB

- In een school met vnl. migrantenjongeren
- Op aanwijzen van de Ik LO: IIn met overgewicht en minder goede conditie
- Gesprek met CLB- verpleegk: indien motivatie, uitleg programma
- 1/maand: gesprek met verpl omtrent voedingsgewoontes
- Aangepast (lichter) LO programma, doch huiswerk: gradueel opgebouwd loopprogramma
- Motivatie via 'vetmeter' (BIA)

Welke wijsheden brengen de praktijkervaringen van het veld?

Referatendag VVVJ 15 december
2006

Bijzondere initiatieven: enkel in (t)overtijd?!?

Élk initiatief vraagt tijd
én tijd is kostbaar,
vandaar ...

basisvoorwaarde: motivatie!

uit praktijkvoorbeelden:

geen behoefte/motivatie -> geen succes

- voor jonge kinderen (<12j): vnl. ouderlijke motivatie
- vanaf 12 jaar: vnl. de motivatie van de jongere
- een schoolgezondheidsbeleid groeit makkelijkst vanuit een behoefte van de school

dus:

- peil naar behoefte/motivatie vooraleer te starten
- start niet bij ontbreken van motivatie, (werk dan liever aan de motivatie: peil o.a. naar vooroordelen en bespreek deze op maat)
- hou de motivatie warm door bv. het beklemtonen van de kleine successen

dé weg: met kleine stappen en op maat

Uit praktijkvoorbeelden:

werken met kleine, concrete stappen
(liefst) gekozen door de betrokkene(n) zelf
= sleutel voor succes

- Bij een schoolgezondheidsbeleid
- Bij de begeleiding van OG/OB
- Bij individuele advisering tijdens een consult?!

Want: haalbaar!

Met wie? Alle hulp is welkom!

Teamwerk en netwerking vragen tijd, doch creëren kansen:

- CLB-team (eventueel ICMW)
- Schoolteam (Ik, Ik LO)
- Team MPI (kine, psychol., verpleegk.)
- LOGO
- Stagiairs (kine, LO, psychol., diët., ...)
- ...

Bijzondere initiatieven: enkel in (t)overtijd?!?

Élk initiatief vraagt tijd én tijd is kostbaar, vandaar:

- Is de gekozen strategie efficiënt en effectief? -> vorming biedt 'kapstok'
- Soms is uitproberen de enige optie: durf proberen en te leren door **evalueren**.

Een hokuspokusformule?!

- vertrekpunt: behoefte
- drijvende kracht: motivatie
- hoe: met kleine stappen en op maat
- door wie: al wie helpen kan
- wanneer: in (t)overtijd?

De aanpak van OG/OB in de CLB ... een betover(en)de uitdaging?!?

Alvast hoed af voor de geleverde inspanningen en de boeiende
medewerking!!!

Met dank voor hun medewerking aan...

... alle deelnemende CLB!